

Effectief de leesmotivatie verhogen

Lisa van der Sande | Windesheim Almere | Lectoraat Urban Care & Education

LNT netwerkdag | Lezen met plezier en diep begrip | 3 oktober 2024

Wat is leesmotivatie

Intrinsieke
motivatie

Extrinsieke
motivatie

Leesmotivatie

Positieve leesspiraal

Negatieve leesspiraal

Eigen leeservaringen

Denk terug aan een positieve of negatieve leeservaring in je eigen schooltijd

Bespreek in tweetallen:

- Wat maakte deze ervaring zo positief of negatief?
- Hoe heeft deze ervaring je houding tegenover lezen beïnvloed?
- Hoe merk je dat deze ervaring doorwerkt in je huidige manier van lesgeven?
- Wat zou je anders willen doen als je denkt aan je eigen negatieve leeservaringen?
- Wat zou je willen meegeven aan je leerlingen op basis van je positieve leeservaringen?

Meta-analyse leesmotivatie

Van der Sande et al., 2023: Effectiveness of interventions that foster reading motivation: A meta-analysis

Doel van het onderzoek

1

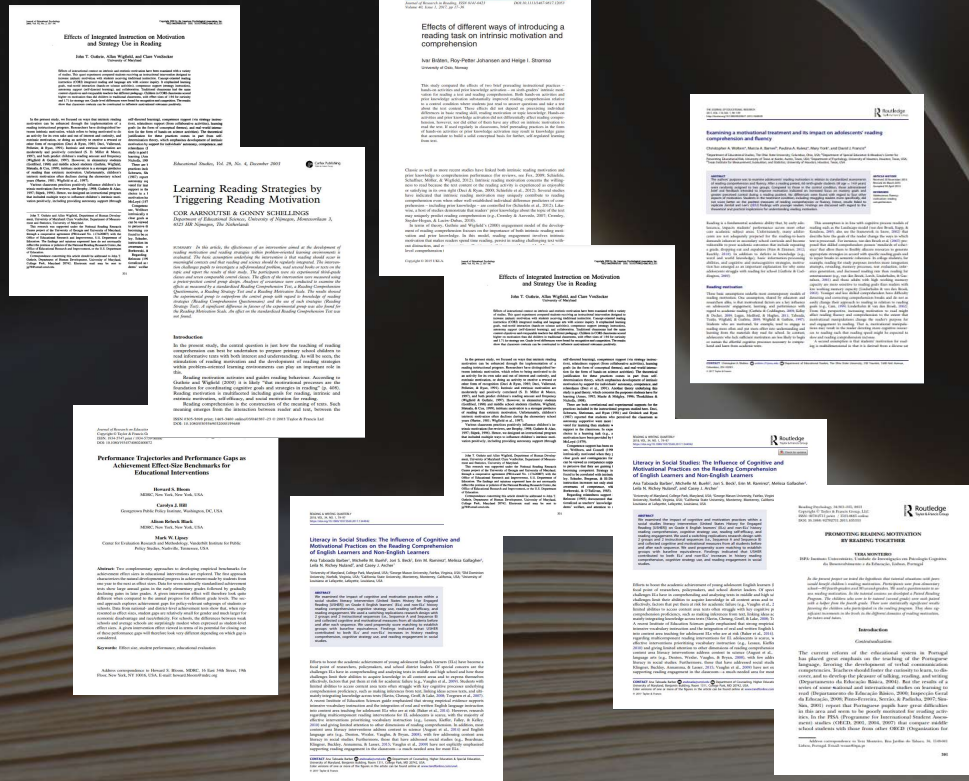
Effecten van leesmotivatie-interventies op leesmotivatie en leesbegrip onderzoeken

2

Meer inzicht krijgen in effectieve manier om leesmotivatie te bevorderen

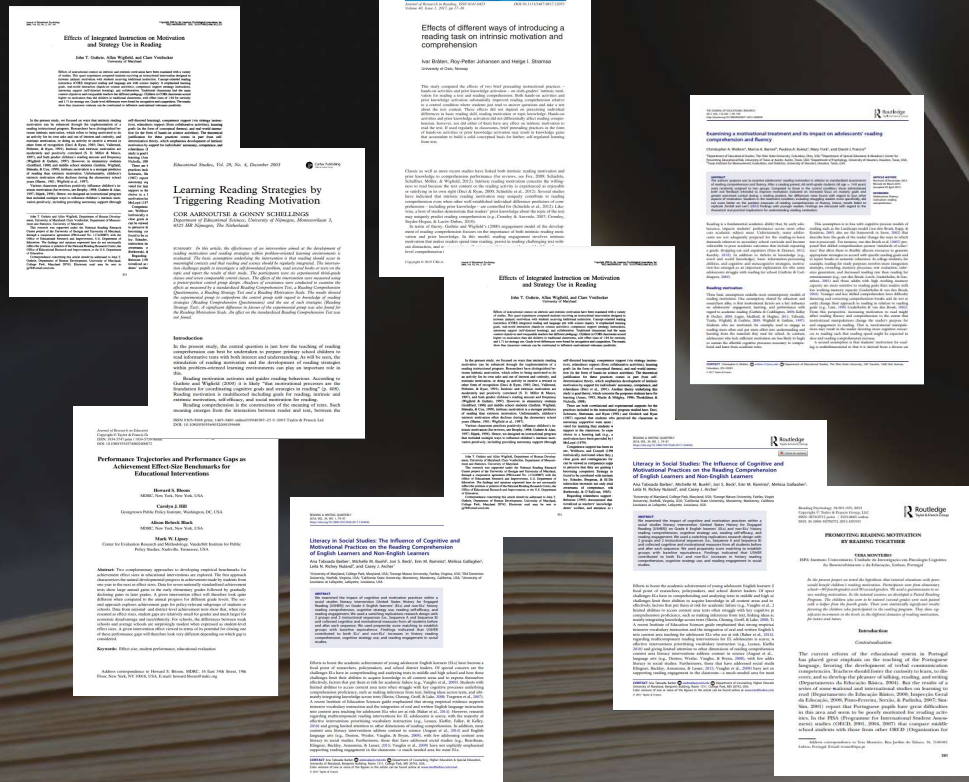

Meta-analyse

Gemiddeld effect

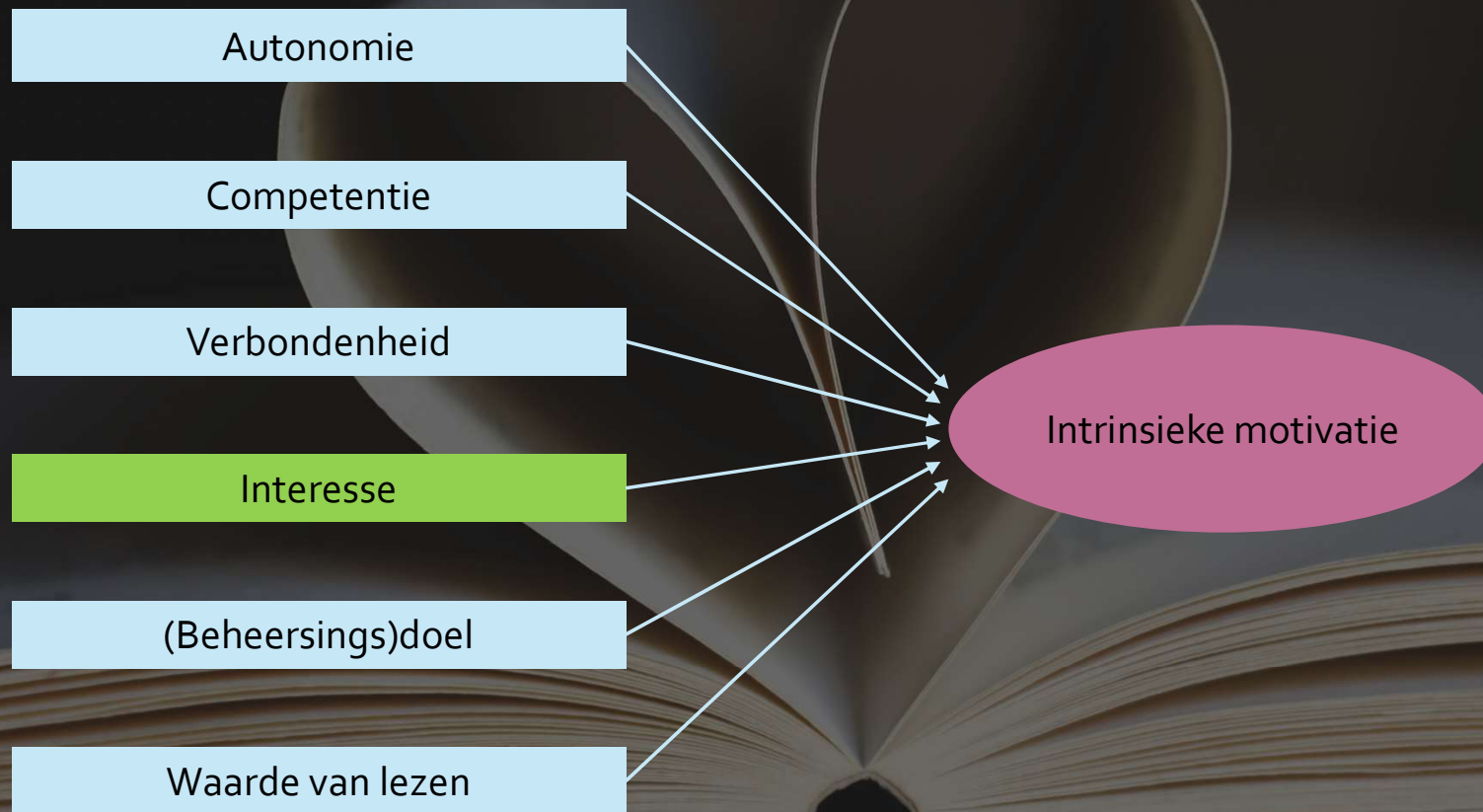
Meta-analyse

Positief effect op leesmotivatie

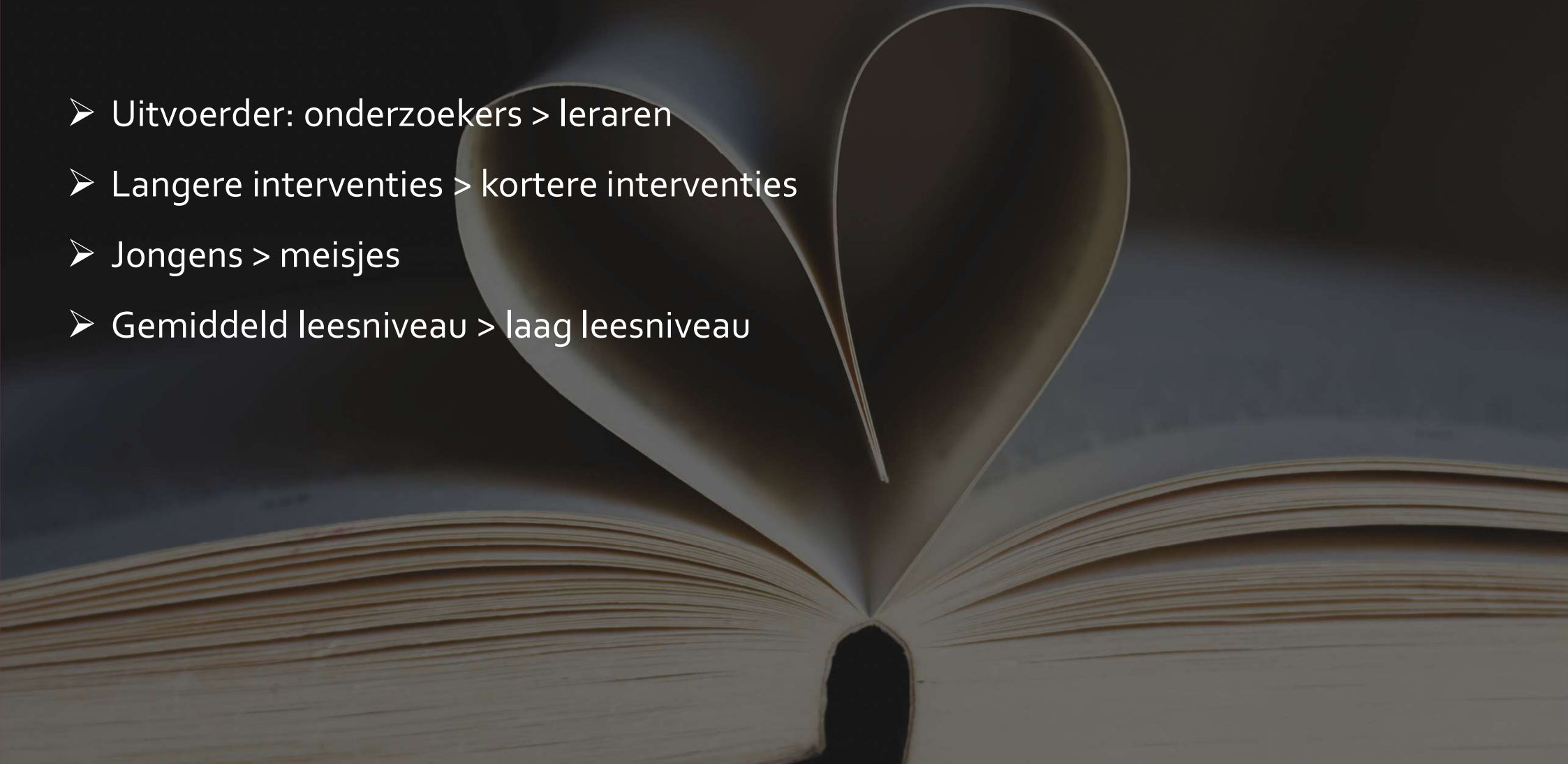
Positief effect op leesbegrip

Effectieve ingrediënten

Wat werkt en voor wie?

- Uitvoerder: onderzoekers > leraren
- Langere interventies > kortere interventies
- Jongens > meisjes
- Gemiddeld leesniveau > laag leesniveau

A photograph of a person's hand holding a book, with a row of books on a shelf in the background. The person is wearing a brown sweater and a black watch. The background is dark, and the books are slightly out of focus.

Ondersteunen boekenkeuze

Van der Sande et al., 2022: Personalized expert guidance of students' book choices in primary and secondary education

Boekenkeuze

- Uitgebreide boekencollectie en tijd voor vrij lezen
- Aansluiten bij leesniveau en interesse

Hulp bij boekenkeuze

A person's hand is shown holding a book, with a wristband visible. The background is a blurred bookshelf filled with various books, creating a library atmosphere.

- Tweewekelijkse boekgesprekjes tussen leesconsultant en leerlingen
- Checklist
  - Welk boek heb je gelezen?
  - Vond je het een leuk boek?
  - Vond je het moeilijk of makkelijk?
- Samen nieuw boek kiezen

Hulp bij boekenkeuze

A close-up photograph of a person's hand reaching for a book on a shelf. The person is wearing a yellow sweater and a black watch. The bookshelf is filled with various books, including one with a green cover and the text 'PAUL MURPHY SKIPPI DIES'. The background is dark, and the lighting is focused on the hand and the books.

- Positieve effecten op leesattitude en leesbegrip
- Met name voor leerlingen met positieve leesattitude en hoge leesvaardigheid

Hoe help je leerlingen bij het kiezen van boeken

- Zelf kinderboeken lezen!
- Boekpromotieactiviteiten
- Boekenkring

25 korte werkvormen voor de Boekenkring

de Bibliotheek
op school

Het doel van deze werkvormen is het bevorderen van de leescultuur in de groep. Alle werkvormen zijn geschikt voor groep 3-8, waarbij opgemerkt dat de leerkracht of leesconsulent deze naar eigen inzicht kan aanpassen voor de leeftijd of het leesniveau van de betreffende groep.

1 Een boek voor jou
Leerlingen zoeken voor elkaar (in tweetallen) een boek uit de boekenkast/schoolbibliotheek. Vooraf praten zij 1 minuut met elkaar over de vraag welke boeken ieder graag leest (eventueel met behulp van de werkvorm 'ping-pong': twee kinderen zitten tegenover elkaar. De een vraagt, de ander antwoordt, de ander vraagt, de een antwoordt).

2 Boekensushi
(beeld je een lopende band met boeken in die voor de leerlingen langs gaat). De leerlingen zitten in een kringachtige opstelling. Iedere leerling heeft een nieuw boek voor zich liggen. Op het signaal van de leerkracht krijgt iedereen 2 minuten om in het boek te lezen. Daarna wordt het boek doorgegeven naar de volgende leerling. Iedereen heeft nu weer een nieuw boek en leest daar opnieuw 2 minuten in. Weer doorgeven, weer lezen. Na 6 minuten heeft iedereen kennismaking met 3 boeken. Is er een boek dat je helemaal wilt gaan lezen? Wie wil, kan het gekozen boek lenen.

4 Schrijver op een voetstuk
De leerkracht kiest een schrijver waarvan verschillende leerlingen een boek hebben gelezen. De leerkracht leest zelf ten minste een boek van deze schrijver. Tijdens de Boekenkring vertelt de leerkracht iets over de schrijver. Daarna worden de gelezen boeken van deze schrijver besproken. Om ook de andere leerlingen bij het gesprek te betrekken legt de leerkracht verband (thema's, personages e.d.) met andere schrijvers en boeken.

5 Boekendans
De leerlingen lopen met een boek dat ze hebben gelezen door de ruimte, waarin muziek klinkt. Als de leerkracht de muziek uitzet, blijven ze stilstaan en gaan ze in gesprek met de leerling die dichtst bij staat. Ieder krijgt 1 minuut om zijn/haar boek aan de ander te promoten. Na 2 minuten gaat de muziek weer aan en gaan de leerlingen weer door elkaar lopen tot de muziek stopt. Zo worden in totaal drie ronden 'gedanst'.

Boekpromotie elevator pitch

Opdracht:

- Kies een boek dat je zelf leuk vindt
- Bedenk hoe je dit boek in max. 30 seconden aan een leerling zou aanbevelen.

Deel en bespreek:

- Oefen je 'elevator pitch' in tweetallen
- Bespreek met elkaar: wat maakte de pitch van je collega effectief?

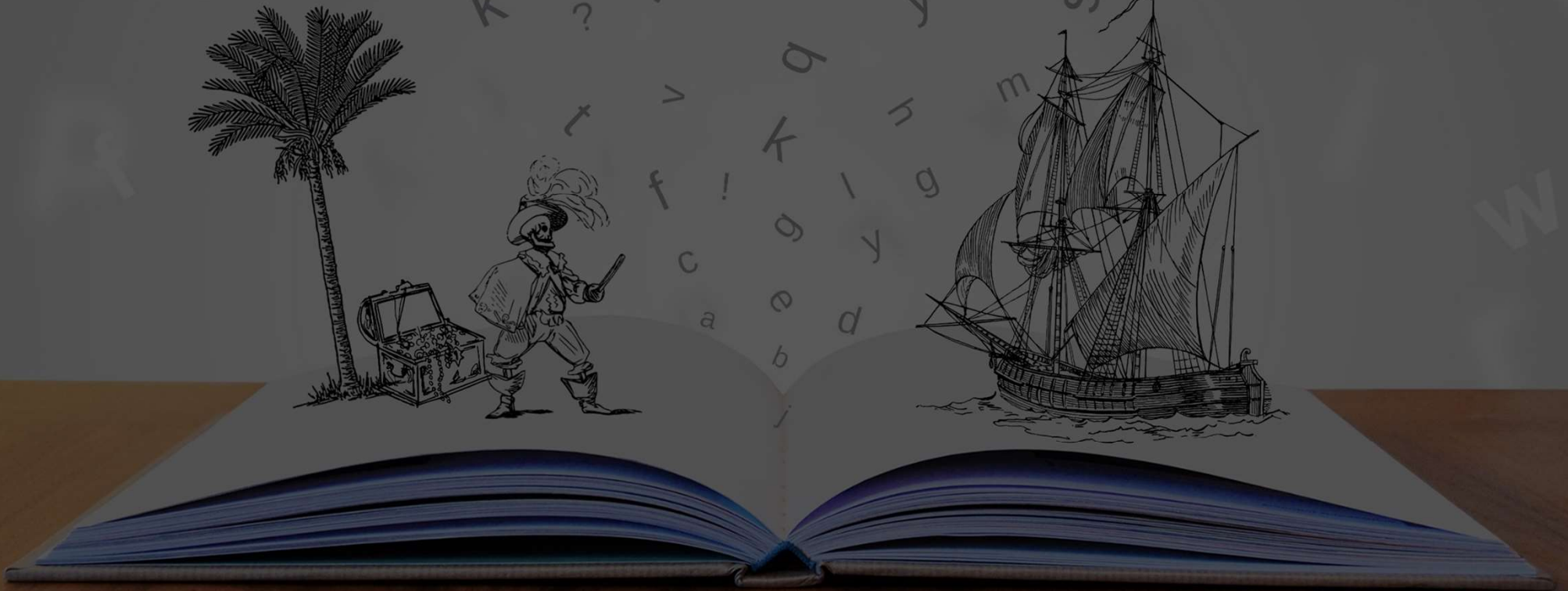

Vakoverstijgend taalonderwijs

Betekenisvolle leestaken

- Thematisch onderwijs of integreren in zaakvakken

Concept Oriented Reading Instruction (CORI)

- Leesonderwijs geïntegreerd met andere vakken, zoals biologie
- Thema met leesdoelen en inhoudelijke doelen
  - Hands-on activiteiten
  - Betekenisvol
  - Autonomie
  - Competentie
  - Verbondenheid

A photograph of two young children sitting in a grassy field. The child on the left is wearing an orange hat and denim overalls, looking towards the other child. The child on the right is wearing a blue hat and denim overalls, holding an open book and looking down at it. In the background, there are trees and a white dog. The image has a dark, moody atmosphere with a semi-transparent dark overlay.

Stedelijke Taalaanpak Almere

Taal in Almere

- Zorgen om taalontwikkeling kinderen en jongeren
- Stedelijke Taalaanpak Almere
  1. Vergroot het taalbewustzijn
  2. Formuleer taalamibities voor de stad
  3. Versterkt de taalprofessionaliteit
  4. Versterk keten en netwerken
  5. Denk vanuit het kind
  6. Ontwikkel een taalpaspoort
  7. Versterk de rol van de ouders

Inventarisatie- studie Taal in Almere

Hanno van Keulen en Mariska Venema

Lerende netwerken

A photograph of two young children sitting on a grassy field. The child on the left is wearing an orange hat and a denim vest over a light-colored shirt. The child on the right is wearing a blue hat and a blue shirt with a denim vest. They are both looking down at an open book held by the child on the right. The background is a soft-focus landscape with trees and a cloudy sky. The overall tone is calm and educational.

Een lerend netwerk is een groep mensen die vanuit hun organisaties – vanuit een gemeenschappelijk belang of passie – hun ervaring en kennis deelt en ontwikkelt, met als doel een gezamenlijke ambitie op systematische wijze te realiseren.

Lerend Netwerk: Vakoverstijgend taalonderwijs

A photograph of two young children sitting on a grassy field. The child on the left is wearing an orange hat and blue overalls, looking towards the other child. The child on the right is wearing a blue hat and blue overalls, holding an open book and looking down at it. The background shows a blurred landscape with trees and a white dog in the distance.

- Koppelen van begrijpend lezen aan wereldoriëntatie
- Startpositie deelnemers
- Visieontwikkeling
- Ambassadeurs in de school

Casusbeschrijving

A photograph of two young children sitting in a grassy field. The child on the left is wearing an orange hat and a blue dress, looking towards the other child. The child on the right is wearing a blue hat and a blue dress, holding an open book and looking down at it. The background shows a blurred landscape with trees and a white dog in the distance. The image has a dark, semi-transparent overlay.

“In dit soort activiteiten leren ze van elkaar en komen ze ook weer verder, kunnen ze kritisch denken, reflecteren, evalueren: dat zijn de vaardigheden waar je juist naartoe wilt binnen het lezen (..) Het lezen krijgt zo een functie voor leerlingen en ze worden gemotiveerder.”

Casusbeschrijving

A photograph of two young children sitting on a grassy field. The child on the left is wearing an orange hat and a blue dress, looking towards the other child. The child on the right is wearing a blue hat and a blue dress, holding an open book and looking down at it. The background shows a blurred landscape with trees and a white dog in the distance. The image has a dark, semi-transparent overlay.

“Als je opschrijft ‘begrijpend lezen – les 3’ dan denken de kinderen ‘oh zucht’, terwijl als je op het bord schrijft dat we het gaan hebben over vulkanen dan zijn ze vaak al meer geïnteresseerd en veel meer betrokken.”

Casusbeschrijving

- Studiedagen: boekpromotie en leesplezier
- Schoolbrede visie
- Lesbezoek collega's
- Ouderavond

Casusbeschrijving

A photograph of two young children sitting in a grassy field. The child on the left is wearing an orange hat and a blue vest, looking towards the other child. The child on the right is wearing a blue hat and a blue vest, holding an open book and looking down at it. The background shows a blurred landscape with trees and a white dog in the distance. The image has a dark, semi-transparent overlay.

“We doen het samen, op studiedagen gaan de neuzen dezelfde kant op, ik stel mij op als vraagbaak, ik ben toegankelijk en niet beoordelend. Ik koppel leerkrachten aan elkaar, die iets kunnen halen bij elkaar. Leerkrachten die affiniteit met leesonderwijs hebben, motiveer ik om een grotere rol te nemen binnen het leesonderwijs.”

Dank voor jullie aandacht!

N.e.van.der.sande@Windesheim.nl

